

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list

"Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari". Narodna poslovica.

Iluzi svakega... lista

Netakani dopisi se ne vraćaju... Predplata za poštarinom stoji: 12 K u obće... Izvan carine: više poštarine. Plata i običaje se u Puli.

Pojedini brojevi 10 kr. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici Gijula br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svetica svaki dan od 11-12 sati prije podne.

Oglasi, propozicije... koji list na vrijeme ne primi, eka to javi, odgovorničtvu u tvorenom pismu, za koji se plaća poštarina, ako se javna napise "Reklamacija".

Odgovorni urednik i izdavačelj Stjepo Givić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Obćine pozor!

Evo nas opet kod predmeta občinskih činovnika i njihovih mirovina.

Na občine poslala je junta svoj izvještaj, kojim ponovno iznosi dvie zakonske osnove ob občinskih činovnika: jednu glede promjene §§ 31. i 32. občinskoga reda, druga glede ustanovljenja posebne mirovinske zaklade za občinske činovnike i obće službenike.

Već unapried, prije nego li rećemo pobliže koju o tom izvještaju junte, i o ih zakonskih osnovah, naglasujemo ono što smo rekli u broju 33. našega lista, da naime slavna junta u Porččić ide za tim, da rećenimi također ravnimi osnove rami podkopa samoupravu ili autonomiju občina, da se umješa u poslove koji i po raznih državnih zakonih pripadaju samim obćinama, da obćinama zadirkiva, proizvođiva nemire i nereda, da u mutnom lovi, namiče svoju volju, odnosno volju sarorske većine.

U bitnosti se nove osnove nerazlikuju od prvanih. Težnja njih je ista, samo bliži drugaciji.

S toga i opet dovikujemo: Obćine pozor! — da nebi već unapried rekli togod, na što bi se junta pozivala obćinom na oživotorenje svojih odnosnih težjah.

Obćinska zastupstva imadu u tom eći svoju na obranu samoodluke občina.

Upozorujemo jih već sad na § 1., po ojem imadu drugi odlučivati o potrebi inovnika; na § 5., po kojem bi u izpitnoj omisiji za činovnike imao odlučnu rječ zemaljski odbor sa zemaljskim kapetanom na čelu. Na to, da usopor nuđe i odgovnoga upozorenja vlade, neima nikakve stanove o jeziku u kojem se imadu iziti polagati. Nadalje na §§ 7. i 8. po ojih bi zemaljski odbor bio u njekih bućajevih vlastan nametnuti obćinama činovnike bez ikakovoga sudjelovanja obćinskih predstavnika; i § 10., po kojem bi bćinski činovnici mogli polagati svečana bećanja i bez prisutnosti občinskoga radnika. Na § 15., po kojem bi obćinski novnici mogli biti kažnjeni i emetnuti, a službe bez ikakovoga utjecaja obćinskih redstavnika.

Upozorujemo jih također na § 1. zanske osnove o mirovinah, po kojem bi im zemaljski odbor, odgovoran samo zemaljskomu saboru, upravljao sa mirovinom: zakladom občinskih činovnika, u ju bi glavno doprinali činovnici i obće. Pak na § 5. te zakonske osnove, po ojem bi imali pravo na mirovinu samo i činovnici, koji bi bili kao takvi porđjeni od zemaljskoga odbora; po ojem bi mogao zemaljski odbor činovke i nepotvrditi, te po kojem bi obćine činovnici imali pravo učiniti utok proti potvrdjenju na — zemaljski sabor.

Baš bi triško stali i obćinski činovnici i obćine u zagrljaju zemaljskoga odbora sa zemaljskim kapetanom na čelu; i čine zemaljskoga sabora listre, za koje imo kakva sva nasilja, kakve čine saovolje, kakve obće krivice i nezakoni-

tosli znadu poćinjati proti obćinama narodo našim, i proti našim ljudem u obće bilo kojega mu drago staleža, i proti našem narodu u obće.

Istaknuli valja osobito, da se u prvog zakonskoj osnovi glede činovnika, njihove sposobnosti, njihova namještanja itd. nespominje nigdje ni riešju potvrdu imenovanja činovnika sa strane zemaljskoga odbora, a da se tu potvrdu spominje u paragrafih 5. i 7. druge zakonske osnove, one glede mirovina; nadalje, da se u prvog osnovi nespominje potvrde kazne sa strane zemaljskoga odbora, a da se u § 27. druge zakonske osnove govori narodita o tom, da ima zemaljski odbor potvrditi kazan.

Zakonskom osnovom glede mirovina daje se oćito i otvoreno svu vlast zemaljskomu odboru, odnosno saboru; zakonskom osnovom glede sposobnosti, namještanja itd. občinskih činovnika daje se istu vlast po stranputicam, sakriveno, istomu zemaljskomu odboru sa kapetanom na čelu, odnosno saboru. I to istarskomu odboru i saboru, istarskoj junti sa kapetanom, istarskoj dieti u njegovoj većini.

Može li se što groznijega pomisliti za občinske činovnike i za obćine, koje poznaju nazore i težnje istarske junte i istarske diete, i njihovo drzovito postupanje, bez obzira na pravo i zakon!

Spomennica lloydovih kapetana.

Iz Beča primamo od prijatelja, koji prati pomno razvliak naše mornarice, sliedeći dopis: Predmet, o kojem hoću da Vam pišem, je uprav sada od osobite važnosti.

Austrijski Lloyd postoji već 65 godina zauziv — kako je obćenito prizdato — jedno od prvih mjesta među pomorskim druđivju, usljed osobite sposobnosti svojih kapetana i svega ostaloga osoblja, koje pripada našim primorskim pokrajinama i koje je većinom naše hrvatske narodnosti.

Lloyd je tečajem godina stvorio liepu četvu svojih parobroda, pomoćno je broj osoblja, koje nosi u daleke zemlje našu trgovačku zastavu; povećao je i broj upravnih činovnika, koji uživaju mastne plaće i nagrade, ali za niže osoblje i u obće za sve one, koji izlažu danoniče svoj život svakojakim pogibeljim, nije učinio skoro ništa.

Skupoća živeza i stanova otežava tomu osoblju svakdanji život, radi česa su društveni kapetani i u obće častnici složno sa makinisti sastavili spomennicu za ravnateljstvo Lloydja, odnosno za visoko ministarstvo trgovine. U toj spomennici traže poboljšanje dosadašnjih plaća, kako to zahtjevaju okolnosti današnjeg vremena, prikuzav jasnim bojanj život pomorca na moru, pun svakojakih pogibelja a nedostatno za to odštećen.

Odavna bi se bilo moralo misliti na ovaj poztrovnost razred naših sudržavljana, koji se nije znao na svoju štetu i nesreću do sada složiti. Zbog osobnosti i radi

umjetno stvorenih splekata pojedinača stvorilo je to častno tjelo u Trstu i druđiva, mjesto jednog samoga, kako bi bilo u interesu svih njegovih članova. Oni stvorise naime druđivo ili klub kapetana; klub strojevodja ili makinista i druđivo ili klub činovnika. Posto su svi ovi članovi jedne družine, djeca jednog oćea, bilo bi za njih umjetno i korisno, da se okupe svi pod jednom zastavom, svi u jednom druđivu, u kojem bi bili mogli odlučnije i uspješnije zastupati koristi pojedinača i svijju skupa.

Mjesto toga oni se poclepkase u tri druđiva, što je vrlo dobro došlo onim, koji u neslogi drugih uživaju — ravnateljstvu Lloydja, koje se je tom neslogom svojih poćinjanih bogato okoristilo. Evo kako:

Ono je oduzelo ponajprije kapetanom i makinistam takozvani premij na pristajeđenom palivu ili kamenom ugljenu; oduzelo je kapetanom i častnikom premij za ukrcanje robe. Povrh toga preustrojilo je mirovinsku zakladu tako, da je povećalo pristojbu ili taksu od 3 na 5 po sto, povisiv ju kasnije na 8 po sto bez razlike, za neoženjene i oženjene.

Ako je pako sa 3 po sto za nepženjene i sa 5 po sto za oženjene mogla narasti mirovinska zaklada na ogromnu svotu od česet milijuna kruna, kako će visoko narasti ta zaklada sa 8 po sto?

Cesarska vladu, koja imade osobito u novije doba veliku rieč kod uprave Lloydja, bila bi moralna na jednom prejsedi čvor, te naloziti ravnateljstvu toga druđiva, da udruži pod mirovinsku zakladu čitavo osoblje niže pomorsko osoblje, čitavo svoje osoblje raznih skladista i agencija i čitavo osoblje svog arsenala — u svemu promjeru oko 10.000 osoba, koje bi složno sa ostalimi članovi druđiva, sa samimi 3 po sto pristojbe, doprinali godimice znatnu svotu novca. Ovim načinom osjeguralo bi se konačno i budućnost onim, koji trebaju najviše podpore u starosti i nemoci i koji najviše rade i trpe ponajviše na korist drugih.

Stvako osjeguravajuće druđivo preuzelo bi objeručke mirovinsku zakladu Lloydja, kakva je danas, sa jednostavnom 3 postotnom pristojbom za sve spomenute razrede, te bi stalno osjeguralo svakomu članu posljednju njegovu plaću nakon 33-godišnje aktivne službe.

Medjutim znamo, da uprava Lloydja nebi na to pristala, jer ona hoće i nadalje žrtava od strane pomorskog osoblja i u obće od strane radnika. Ona hoće i nadalje upravljati sa mirovinskom zakladom od 10 milijuna kruna, koji njoj poćinjpošto neprispadaju. Ovo ho su znaji i žaljevi onih, koji su radili i koji u istinu rade; ono su krvave pristjednje; ono je novac onih, koji stavljaju svoj život danoniče u pogibelj.

Cesarska vlada, koja podupire ovo druđivo sa četiri milijuna forinta godišnjih iz državnih blagajna, novcem dakle, što ga mi svi državljani u državne blagajne snasamo, nije valjda nikada oz-

biljno razmišljala o težkoj sudbini onih 10.000 osoba, osudno plaćenih, a nikako neošjeguranih za nemoci i starost.

Ovo jasno, istinito i nepristrano razglablanje činjenica pokazuje oćitu krivnju, koju je Lloyd poćinio svemu poćinjehomu osoblju. Ali ono pokazuje ujedno i neošjostivu pogrišku, poćinjenu od vlade, koja nije znala ili htjela tomu zlu na vrijeme došćoci, čim bi se bilo predusrelo nezadovoljstvu mnogih, raznim nemrom, izgredom, krznanju itd. itd.

Druđivo Lloyd zanemaruje — kako je obćenito poznato plovitbenu prugu istarsko-dalmatinskog Primorja; izgovarajut se tim, da neima prikladnog materijala. Nu ako je tomu tako, zašto mu pruža država znatnu godišnju podporu? Valjda ne radi toga, da uzmogne izvažiti domaći siadur u inozemstvo, gdje ga dobivaju kupci za 18 novčića kilogram, doćim ga plaćamo mi domaći porezovnici, koji plaćamo tvorničare, koji doprinasamo za lloydovu podporu, koji plaćamo pristojbinu za prolaz društvenih parobroda kroz Suecki kanal — po 44-48 novčića po kilogramu!! Ovo je skoro nevjerovatno, ali je ipak istinito! Oh ovom imali bi razmišljati i gospoda državni zastupnici, koji bi morali odriješiti odsuditi ovaško gospodarstvo.

Mi znamo, da će im vlada odgovoriti, kako je druđivo Lloyd odličan čimbenik u našem trgovačko-industrijalnom životu, kako mu je nužna državna podpora, kako podupiru i druge države ovaško druđiva, kako dolazi godimice uprava Lloydja sa molbami i jadikovkara radi loših tobož posala itd. itd., što će biti dielomice i istinito, ali na plać i uzdahe gospode upravitelja i ravnatelja morala bi vlada jednom za uvijek odgovoriti: „štedite na plaćah i nagradah gospode viećnika, raznih ravnatelja i podravnatelja, tajnika itd. itd. Brinite se više za onog morskog lava, koji nosi dan i noć svoju glavu u vredi; nezaboravljajte na sirotu radnika, koji kuburi i na kopnu i na moru; znajte, vi gospoda viećnici, ravnatelji itd. da bez mornara, pomorca u obće i bez radnika — vi niste ništa! Vaše druđivo je velika obitelj, koju podupiru svi državljani u tu svrhu, da svi skupa složno rade oko promicanja domaće trgovine i obrta, da svi bratski diele plodove svog truda, da jedan drugoga neizkorisćuje“.

Za slovenski i hrvatski jezik kod c. kr. zemaljskog suda u Trstu.

Interpelacija zastupnika Spindića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra pravosudja.

Dne 21. aprila t. g. obdržavalo se je pred c. kr. zemaljskim sudom u Trstu kao kaznenim sudom porotnu razpravu proti poznatom talijanskom agitatoru dr. Krstiću radi uvredne postenja, poćinjeno uvredljivimi članci proti bivšemu oružniku u listu „Prava Naša Sloga“, što no služiti talijanskoj stranci, te bijaše po dovršenoj razpravu dr. Krstić odsuđen na zatvor od

tri mjeseca, pošten sa jednim postom na počeo (— započelo se na Uskrs) uvajda i

čedan. Zastupnik privatnog tužitelja dr. Stanić započeo je svoj govor slovenskim jezikom izjaviv ujedno, da je pripravan govoriti također kojim drugim zemaljskim jezikom, ako nebi potrošnici slovenaki razumili. Na to je opazio predsjednik razprave, savjetnik zemaljskog suda dr. Pederzoli, da je doduše slobodno zastupniku privatnog tužitelja govoriti slovenski, hrvatski, eventualno i njemački, nu to pomoću tumača, jer da je razpravni jezik kod zemaljskog suda u Trstu izključivo talijanski.

Ova izjava predsjedatelja savjetnika zemaljskog suda Pederzoli-a, koji neznani u službi svoju narodnostnu strast obuzdati, protiv se propisom zakona i naredaba, te naravnim zahtjevom koji stoje u interesu pravednog i odgovarajućeg provedenja kaznenih razprava kod sudova u Trstu u Primorju u obće; ona je izazvala u slovenskih i hrvatskih krugovih čitavog Primorja pojmljivo, veliko ogorčenje, s druge strane pako pronuzočila u Trstu u talijanskom jeziku izlazećih listovih, kao „Il Piccolo“ i „L'Indipendente“ takovo tumačenje, koje opravdana posvema zaključak, da se radi u nozofnom slučaju o činu hotomičnoga kršenja jezikovnih prava Slovenaca i Hrvata u Primorju i o izjavi vanju isilih.

Nijedan zakon i nijedna naredba neustanavlja, da je u Trstu, odnosno u Primorju talijanski jezik jedini razpravni jezik kod sudova.

Takva ustanova bila bi nesmisao, jer u Primorju sačinjava slovensko i hrvatsko pučanstvo većinu, te spadaju napose u okružje zemaljskog suda u Trstu četiri čisto slovenski, odnosno hrvatski kotari (Sežana, Komen, Podgrad, Volosko) i tri jezikovno mješoviti kotari (Trst, Kopar, Piran) u kojih posljednjih je izvanjsko pučanstvo izključivo slovensko, odnosno hrvatsko.

Kako bi dakle mogao jedan zemaljski sud, u kojem su četiri čisto slovenski odnosno hrvatski kotari i tri jezikovno mješovita kotara, imati talijanski jezik kao jedini razpravni jezik. To bi bio nesmisao.

U ostalom postoji kod spomenutog zemaljskog suda, i to u odelu za civilno-pravne poslove posebni senat (senat II), koji razpravlja u pretežnom broju slučajeva u slovenskom i hrvatskom jeziku.

To isto se događa i kod kotarskog suda te kod trgovačkog suda.

Ako je dakle za savjetnika zemaljskog suda Pederzoli-a, izjavio da je u Trstu sudbeno razpravni jezik jedino talijanski, to je protuzakonita i protupravno očitovanje, i vrhu toga protivno uvjerenju, koje si može svakako stvoriti pogledom na postojeće odnose na zemaljskom sudu u Trstu.

Mi moramo proti takvoj izjavi najodlučnije prosvjedovati i zahtijevati, da se naloži savjetniku zemaljskog suda Pederzoli-u najodlučnijim načinom, da stuje postojeće zakone i prava i da se knji vršeći službu narodnostne nesposobnosti. Stavljamo dakle na njegovu preuzvišenost sljedeće upite:

1. Je li njegovoj preuzvišenosti opisani slučaj poznat?
2. Što kani njegova preuzvišenost poduzeti a da se takav slučaj kod c. kr. zemaljskog suda u Trstu više nedogodi?

U Beču, dne 23. aprila 1902.

Spinčić, Robić, dr. Zček, Biankini, Perić, dr. Ferri, Berks, dr. Zaffron, Pogačnik, Kaftan, Hovorka, dr. Fiedler, dr. Pacak, Šupuk, Sokol, Heimrich, dr. Ivčević, August Sehna, Pfeifer, dr. Klaić, Bortić, Povše, dr. Brzorád, Žičkar, dr. Ploj.*

DOPISI.

Nerezine, početkom maja. Kod nas t. j. u neposrednoj nam blizini uzrujali se duhovi i uzduž i poprieko, odakle se

novi red u crkvama, polag odluke crkvenoga sabora obdržavana jasnas u Krku. Taj sabor ili sinod imao je u tvorema plemenitu svrhu, da postigne jedinstvo obreda itd. kod crkava ove biskupije, u kojoj se maldane u svakom drugom mjestu bilo zasebnih mjestnih crkvenih običaja, današnja krčka biskupija sastoji od triju biskupija: rabske, krčke i osorske. Osim toga uredilo se kojnačno i o jezičnom pitanju. — Kad se počele provodjati odluke pomenutoga sabora u svim crkvama ove biskupije — u nekojima manje, gdje pak više — prama potrebi — počela se opaziti ovdje neka zlovolja. No mislilo se: narod je konservativan, pa nerado gleda na promjene; i stalni smo, da bi bio narod — bez javnih prosvjeda — prilagoditi se novoma redu; ali u to nešto muta spustiše naši — izgubljeni sinovi majke Italije — meku ne bi li sta i za njih — za njihove prekomorske težnje — bilo i nisu uzalud; sada vam ovdje na čelavom otoku i Unjaji uzvrielo ko u loncu, a najžešći su u tome stanovnici iz Sv. Jakovni. — (Seoce nešto na južnoj strani Nerezina) Tu su svi, — osim nekolicak žena — ostavili demonstrativno crkvu na drugi vazmeni blagdan, izjavivši onomšnjenjem kuratu, da ne će u crkvu, dok se u njihovoj crkvi ne bude pjevalo kao i prije, naime: pop glagolski, a oni odgovarase hrvatski (mjestnim narječjem). — Ali im vodje nerezinski, a na čelu im dobro poznati štrileći italijanizma, svjetlovaše nek zabace taj bezsmisljeni zahtjev, ustroje i dalje u toj akciji, ali pitajte, da vam se uvede u vašu crkvu izključivo — latinski jezik. O, blaženi ubozi duhom; — zar ste tako daleko zabrazdili? Da, da to je jedno od vaših veoma upotrebljivanih sredstava: hucati narod proti duhovnim mu poglavarima! Naučiti ih priredjivati onako divljačke demonstracije u blizini crkve, kojih bi se i Beđuin u pustinji stidio! Ta dok se u crkvi obavljao sveti čin, pjevalo se, urlalo se, sviralo se iz misnjica, i igralo na buće; a u blizoj crkvi stavilo zvona! Eh, to je kultura, to! Pokazali ste se u potpunom svjetlu! Ali nije vama do toga, što će tamo biti latinski (?) — u crkvi, vi i onako — a na čelu vam vaš „kapo partito“ — koji sasvim tim, što je u nerezinskoj crkvi misla latinska — niti je polazi, a niti pušta, da je polazi njegova obitelj. Eh, kazati će: Ne idemo, jer se ne gledamo rado s sadašnjim popom u Nerezinama. Ali mjenjali su se i popi i fratri a on nije išao u crkvu. Pa što zato ili zar dolazimo u crkvu popa ili Boga radi — a ?? Pa eto tim ljudima, kojima je crkva „o.“ puštaju se voditi Sv. Jakovčani! Ali Jakovčani! zar vam nije dosta, što su vas nerezinski „capo partitanti“ onako haš ljudski nasamarili radi škole, nego će te jošte, da vas na tanak led dovedu (a nismo daleko) i radi crkve.

Nastavite, ali samo se čuvajte, da ne budete si jednom prste grizli radi sadašnjosti! Pa de, recite malko po duši: na kojoj osnovi temeljite vaše zahtjeve, da vam se u crkvi vašu uvede latinski jezik? A nije li se u crkvi vašoj od pamtievika obavljala služba božja u glagolskom jeziku, a ostalo u hrvatskom? — No stalni smo, da će vas brzo proći volja i nadalje ustrajati u takvim demonstracijama, pa ma se u to uplćalo i ona treća, „medena i laskava osoba“, koja lajno rovari, a da glagoljicu izajera iz naših crkava! Gospodo, pretupi su vam zubi, da ikada pregrizete kost, koju ste glodjali počeli; čuvajte se, samo, da ne bude došao vranac u tiesan klanac! — Zaman izjavljujete u „Popolo Istriano“ — da nećete u crkvu, dok se u crkvu vašu ne uvede latinska misa, misleći valjanda time „indurre la curia Vegliese a più miti consigli.“ A koji su ti „più miti consigli“ — molimo vas liepo, kazite nam: čisto? Zar ne: ipso facto opozvati sve naredbe i odluke izdane u breve „Nihil innovetur,“ izdanom lanjske godine od sv.

Oca; opozvati zaključke sinoda krčkog i uesti — latinicu! ? Dapače mi očekujemo — i već smo u očekivanju nestrpljivi postali, što se niti jošte nije konačno odlučilo o jezičnom pitanju u nerezinskoj crkvi; nadamo se, da će ni tu neće uzeti u obzir podvale nerezinskih „intrigatora“ — koji se usudjuju praviti prosvjede i čak u — Rim u ime celoga — paka, nego triezno proučiti stvar, i odsjeti pravom mjerom: a ta mjera mora biti odlučena u našem smislu. Pa ne smeta, — a niti nam je najmanje pomutila naše račune „la delegazione dei nerezinski, andata a scorsca estate a Roma per la questione del glagolito,“ koja meo — bastone fra le ruote a certe decisioni della Sinoda Vegliese.“ Koliko rieči toliko gluposti u ovoj bombastičnoj frazi. Ne ćemo se osvrtni na zadnji dio te fraze, u kojoj sebi auktor prepisuje toliko uspjeha, nego nam se to snajesnije čini, što se tu kaže, da je išlo izaslanstvo Nerezina u Rim. O kakvi Nerezini? — Otkad je Tonolli, onaj slatki Tonolli, postao Nerezincem; zar je zamjenio svoje, toliko mu mile tirolske Alpe s Osorsćim? Ta nije tako! Suletom se pokumio, pa mu ovaj odstupio nešto od svoga „Nerezinstva“ — A zar je i taki Depangher Nerezinc? — Ta otkad, ak ne možda otkad je postao obć. — zastupnikom? Dakle? Ali još i dalje otišao je dopisnik pomenutog „Pop. Istr.“ od 5. aprila t. g., koji se krije pod cifrom „Z.“ — „Z.“ zaklito se perjem nama jedne dobro poznate ličnosti, koja u javi jedno misli, a drugo govori. Ali nam se čudno čini, kako je mogao napisati: „Il buon pastore“ — dice il Vangelo — da la vita per le sue pecorelle“ — u onom smislu! Dakle g. „Z.“ shvaća „il buon pastore“ — takva duhovnog pastira — koji bi se pustio voditi od osoba, kojima je crkva i sveti sakramenti deveta voda: kiselá — koje bi htjele, da svećenik — kako se tu čini porečkoj biskupiji, sve običaje i prava priznata od biskupa i papa, podijeljena narodu našem; — a da uvadjuju u crkve nase takve običaje, koji bi bili dobro sredstvo ko ostvaranju živo gojenih želja naših Talijanomana; ali: „Ima još Hrvata — ima!“ E, hvala liepa! Vama dakle bi bio „il buon pastore“ onaj, koji bi radio i u crkvi i na javi, po receptu jednog — Sula? itd. Pa; ta ljudi imademo u kaplanskoj i samostanskoj crkvi latinsku mislu — pa recite mi da ste n. p. Sula vidjeli u crkvi? Je li dakle njemu i njima stalo do crkvenog jezika kao takva? Njima je samo do toga, da smučuju, da otudjuju narod od majčjnoga jezika, a za to im se još i crkva hoće!

Dalje se u tom dopisu veli... „che rifiuto (kapelan V. Volarić) i sacramenti a dei moribondi di colà solo perchè li desideravano in latino.“ I tu opet koliko rieči, toliko laži. Dapače mi znamo i posvjedočiti će nam mnogo obitelji, kojim po-zrtvovnošću se briga naš kapelan oko bolesnika, bez razlike narodnih osjećaja. — No ono, što dopisnik „Pop. Istr.“ tvrdi, ponovno se tiče našeg dragog današnjeg načelnika Sula. — Evo, kako se to zbiljo; Lanjske godine obolila njegova kei — Emilia. Kad je htjela da primi svete sakramente, izjavi Sule, da neka, ali — latinski. Naravski kapelan nije mogao, a niti je smio to uraditi, jer bi se s kroz kosilo s postojećim naredbama i običaji crkvenoga jezika; brzojavise u Krk. Odtuda stigla dozvola: privatno latinski. Saobćise to Sulu (Zorovič); a on:

Dizeghe al prete, che ma fija nonghe ocoore più i sacramenti; e se anche i ocooresse non avessi bisogno del suo permesso! Značajne rieči po jednom načelnika!

G. Z. — palite malko više tamjana na oltar istine! — Rapočan.

Iz Cresa pišu nam 27. prosloga mj.: Kako bi javljeno, naš obćinski izbori su gotovi. Zastupstvo biraju: grad Cres i

sva ladanjsko podobčine. Naravno, premda sve podobčine jesu čisto hrvatske, te u samom gradu Cresu 2/3 puta čuli hrvatski, jer drugdje neznade govoriti, ipak malena četa gospode i odpadnika, namena uvijek gospodari, napne po starodavnom običaju, sve svoje sile, da izadje pobjediteljica. I zbilja uspj u svojoj nakani, ali kako, to sam Bog znade. Dosta je reći, da su se oni sami sebe sramili, jer sve je bilo tiho kano da neima živa duha u gradu!

Kada su kod izbora za III. tielo od 10 sati u jutro pa do 5 po podne dolazile čisto hrvatske čedulje, da vam ih je bilo vidjeti, nasmijali biste se bili a s druge strane strgoli. Bili su izvan sebe i Trčali su lievo i desno, te starce, koji nisu mogli hoditi, vukli i nosili! To su strah! Svakog, koj bi glasovao za hrvatski stranku, pitali ga, od kuda je, koj mu je, ili koj mu bio otac i tako dalje, te pod jednom ili drugom izlikom, odbili više naših glasova. Nisu se sramili klobuke skidati ni prostomu kopaču ni radniku, kako uvijek u sličnih zgodah čine, te sami trčali do jednoga i drugoga i preporučivali se, da ih pomognu.

U gradu Cresu našli su zalibože, izdajih, ali po selih, veoma malo. Najviše su njima pomogli Orlećani, Vranjari, koji god iz župe Lubeničke, Beljske te kuracije Predoske i Dragozetske. U Martinsćane, Stivanjare, Beljane i Valunjane nisu imali obraca dirati, jer su znali, da im od njih pomoći neima.

Kako se govorka, u Orlecu i u Lubenićah, nastojali su sakupiti što više glasova, ali to su činili izroditelje te izdajice, koji stanuju u gradu Cresu; ali zalosno je čuti, da su u Belom, osobito u selu Sv. Petar, pomogli njim oni isti, koji su se pred nekoliko godina ponosili kano Hrvati te s hrvatskom strankom glasovali. Sramota! U Belom i u Sv. Petru naime najviše je agitirao za talijansku stranku zidar Petrinčić Ivk pok. Iva, sadašnji župan. To je onaj Petrinčić, koji je još tri godine nazad primao i čitao „Našu Slugu“; onaj, koji je bio desna ruka svećenstva; onaj, koj i danas prima knjige društva sv. Jeronima; onaj, koj uvijek čita život svetaca; onaj, koj je do ovih dana, premda je presvj. i preč. biskup Mahnić zabranio, priznao i čitao „Pravu — Našu — Slugu.“ Sram ga bilo! Desna ruka spomenutog pa je bio onaj, koj imade zlatne zubove, onaj, koj je pred nekoliko godina bio potreban korien sula kruha! ... ali nećudimo se njemu, nego njegovomu gospodaru. A koj je taj? To je onaj, koj, prigodom sinoda krčkoga obća tisuću kruna za uzdržanje staro-slovenskog jezika; onaj, koj darova za „Razširenje vjere“ tolike tisuće, da u Rimu neznadu kamo s novcem; onaj, koj je govorio „la prescrizione è documeto di ladri“, pa s istom poslužio se na stetu župne crkve u Belom; onaj, koj govori, da će svoj imetak pustiti za plemenite svrhe; onaj, koj se pričinja prijateljem našim, ipak je s punomoći glasovao proti nama; onaj, koji je govorio „io non mi intrigo in politica“, dali ipak pustio je slugu, da vas dan i svu noć klatari od jednoga do drugoga po otoku Cresu! Pa takvim ljudem vjerovati?

Ono pako, što nas je još više zgadilo, je bilo kad je jedan Beljanin, po imenu Bon France pok. Iva, navallio na svećenstvo one župe, vičuć na svu grlo proti istomu: A znate li zašto? Prošle godine, mjeseca listopada, žena spomenutog Bon, navallila je na jednog siromašnoga čovjeka, te ga ozledila teško. Radi ovog zločina kažnjena bi na dva mjeseca zatvora. Sada njezin suprugo, potaknut od odpadnika Petrinčića i drugovah, da ga primame u svoje kolo te da s njime glasuje, naputili ga, da su kazni njegovoj žene krivi svećenici, a on udpi po svećenstvu. Bog mu prosti! Kakav posao može imati svećenstvo u stvari njegove žene? Bože dragi, podijeli vid onima, koji imadu zatvorene oči!

Ja u Belom nisam bio nikada, ali poznani Beljane kao značajne ljude. Oni

premda...
hrvatski...
malena...
uviek...
obitaju...
teljica...
I...
kako, to...
lo su se...
lo ilio...
!...
rielo od...
dola...
ih je...
bili a s...
e sebe i...
e, koji...
To su...
hrvatski...
mu je...
te pod...
li više...
lobuke...
adniku...
e sami...
ucivali...
izda...
vjavise...
koji...
kura...
artins...
njane...
li, da...
Lube...
asova...
koji...
mo je...
na Sv...
su se...
Hrvat...
Sra...
e naj...
zidar...
n. To...
odina...
onaj...
onaj...
v. Je...
sre...
cađa...
ranio...
ogu...
nutog...
bove...
a bio...
li ne...
ospo...
pri...
kruna...
onaj...
tolike...
rem...
one...
tio se...
j, koj...
a ple...
prija...
svoav...
on non...
stio je...
ri od...
! Pa...
adilo...
menu...
sve...
profi...
odine...
Bon...
vjeka...
dočina...
Sada...
adnika...
me u...
putili...
sveve...
gu...
nstvo...
odiel...
i...
ak...
Oni

su svoju muževnost pokazali u više pri-likah, a osobito kod ovih sadašnjih ob-ćinskih izbora. Beljani, nemojte se pustiti zavesti; uztrajno branite vaša prava, pa nebojte se nikoga. U borbi je život. Ovo preporučamo i stanovnikom grada Cresa, e svima, koji bivaju po raznih podob-činah. Od zrna do zrna, govori naša poslo-lica, pogača. Slogom rastu i male stvari, akle složno!!

Najzad izrazujemo našu zahvalu mgč. popu Josu Papiću — duh. pom. Belom te gospodinu Danijelu Zadru, koji su ovom prilikom nastojali riečju i djelom raditi za našu svetlo stvar. Živili!

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina

Fr. Ca da su mu dali još jedan mesec?
Jur. Deju da ja!
Fr. Blaze njemu!
Jur. Neznam haš zač toliko.
Fr. A je, zač je sada lepo seguran za palenu za četiri meseci.
Jur. Tako će moć saki mesec prisparat 100 flurini, ke mu šalju s Poreča.
Fr. A ja, jako lahko!
Fr. Sada te bit zadovoljni naši Zrenjci.
Jur. A zač?
Fr. Da njim pomore pivat u crekvi neki talijanski učitelj iz Buzeta.
Jur. Ma je to moguće?
Fr. Vero se je u nedelju razkreći na crekvenih vratih i pivat je kako i kosić na puno grlo.
Jur. Hrvatski?
Fr. Tako će misliš kalabrezki.
Jur. A ča mu je rekal oćić?
Fr. Smel se je na place pred crekvom.
Jur. Ča se nepača više on mali va pivanje?
Fr. Ne, zač se jadi, da mi nismo prnesli kokosi na dan sv. Jurja.
Jur. Da bi mu presele!

Razne vesti. Političke:

Austro-Ugarska. Dne 6. t. mj. sastase se u Budimpešti delegacije na obično za-šjedanje. Austrijska delegacija izabrala je predsjednikom zastupnika dra. Baern-reithera a grofa Feliksa Vettera podpredsjednikom, Ugarska pak predsjednikom grofa Julija Andrasya a podpredsjednikom grofa Julija Szaparyu. U prvij sjednici objiju delegacija izabrani bljahu pojedini odbori. U austrijskoj delegaciji ostupio je mjesto u financijalnomu odboru slo-venski delegat dr. Sustersić hrvatskomu delegatu vitezju Vukoviću, jer će se on u tom odboru zauzeti za životne interese Dalmacije obzirom na bosanske željeznice. Dne 7. maja primio je car i kralj u Budimpešti obje delegacije na saslušaj. U Ugarskoj imadu novoga ministra trgovine u osobi sveučilišnog profesora i zastupnika Ljudevita Lang-a, koji je bio za Banfy-ove vlade podpredsjednikom mađarskog sabora. Novi ministar zauzimao se je prije za austrijske Slavene, te je izdao i jedan spis, u kojem je dokazivao,

da bi Mađjari morali plaćati za skupne troškove za Austrijom veću kvotu. Srbija. Kako pišu iz Biograda traži tamošnja vlada novi zajam od 60 milijuna franaka. Većina srbskih listova pobija taj zajam kao pogibeljan za srbske financije. Bugarska. Prošlih dana nalazio se je knez Ferdinand u pogibelji života. Kad se je vozio u narodno sbranje, preplasio se je konj jednog častnika, koji je kneza pratio, te je navalo na kočiju. Častnik je s konja pao, dočim je knez neozledjen.

Ježna Afrika. Već dalje vremena nema nikakva glasa sa bojista u južnoj Africi. Tomu je razlog taj, što se vode između odaslanika englezke vlade i zastupnika burških vojskovođa pregovori o miru. Englezka je naime vlada po želji Kralja Eduarda predložila Burom uvjete mira, o čemu se sada vode pregovori. Kralj Eduard želi vrucē da dodje do mira između ratujućih prije njegovog krunisanja.

Mjestne
Imenovanje u vojnom arsenalu. U ovdšnjem c. i kr. vojnom arsenalu bio je među ostalimi dne 1. maja pro-maknut od nadmeštra u službi poslovodje poznati naš mladi rodoljub g. Feliks Cotić, brat g. Maksu Cotiću, urednika „Edinosti“ u Trstu. G. F. Cotić je vrlo marljiv i in-telligentan radnik te bijaše već i dosada odlikovan i nagrađen za marljivost i za njegove izume. Čestitamo srdačno.

Zapovjedništvo c. i kr. pomorskog arsenalu nepripravna nego Niemce i Tali-jane u Austriji. U njemačkih i talijanskih novinah: Primorja čitamo zadnjih dana natječaji, što ga je razpisalo zapovjedništvo c. i kr. pomorskog arsenalu u Puli na nekoja mjesta radničkih nadstojnika ili nadradnika u skveru vojne mornarice. Vlastnoručno napisane molbe sa 1 K bi-ljega valja poslati zapovjedništvu pomor-skog arsenalu u Puli do 1. junija o. g.

Molbi valja priložiti svjedočbu au-strijskog državljanstva, svjedočbu ličnicu o sposobnosti za vojničku službu; krstni list, svjedočbu dobrog ponašanja i do-kaznicu, da je molitelj neoženjen, dokaz-nicu o vojničkoj službi, svjedočbe o do-vršenih naučih i eventualno svjedočbu o poznavanju služe u eng jezika; svje-dočbu o dosadašnjem radu kod brodo-građnja. Prednost imati će oni, koji do-kazu, da su svršili koju državnu višu obrtnu školu i da poznadu talijanski jezik.

Odabrani molitelji bit će primljeni u posao s početka privremeno sa mjesecom plaćom od K 140 i K 36 stanarine.

Kod ovog natječaja pada nam troje u oči:

1. Glede svjedočbe o austrijskom dr-zavljanstvu otvorena su vrata i ne-austrijskim pripadnikom, jer stoji u natje-čaju, da se može tu svjedočbu donesti nakon jedne godine, što će reći, da se može tečajem jedne godine izposlovati državljanstvo, jer se inače nemože pomi-sliti, da bi se austrijskim državljanom pustilo rok od jedne godine, da si pribave svjedočbu o pripadnosti u jednoj ili drugoj poli monarhije.

2. Od molitelja traži se poznavanje službenog jezika, a taj je u arsenalu c. i kr. mornarice njemački, u natječaju stoji doduše: „eventualno svjedočbu o pozna-vanju tog jezika“, ali što to znači, „even-tualno“ nije teško pogoditi.

3. Konačno dati će se na temelju natječaja prednost onim, koji poznaju talijanski jezik. — Od molitelja traži se dakle pozna-vanje njemačkog i talijanskog, dočim za poznavanje hrvatskog jezika, jezika ogro-mne većine momčadi naše mornarice nitko i nepita.

Gospoda kod zapovjedništva c. i kr. arsenalu nemare za taj jezik, premda znadu i sami, da je to jezik materinski najmanje 1/3 svih mornara. Ili zar su naši mornari i naši radnici samo za to dobri, da vrše tešku vojničku službu, a

kad odsuže, da idu s trbuhom za kruhom? Je su li možda talijanski i njemački mor-nari pod Visom izvojevali god. 1866. sjajnu pobjedu nad talijanskom mornaricom? Ovakva i slična pitanja silu nam u pero promišljajete o nepravdi, koja se ovim nanasa našem jeziku i našem na-rodu od onih, koji nebi imali nikada za-boraviti na zasluge Hrvata za državu i dinastiju.

Hrvatskim i slovenskim delegatom preporučamo, da upitaju admirala Spauna za razjašnjenje o gornjem natječaju.

Pokrajinske:
O skupšćini „Političkog društva za Istru“, koja se je obdržavala dne 7. t. mj. u Pazinu, donieli ćemo obširnije izvješće u budućem broju. Danas dostav-ljamo, da je bila dobro posjećena te da bje izabran predsjednikom narodni za-stupnik prof. V. J. Spinčić.

Glede pitanja dekana u Kastvu, i obzirom na odnorni dopis iz Kastva u predposljednjem broju dobivamo iz posve pouzdane strane sliedeće ričke: Nikoga vrijeđajuć a branē svoje, občinsko za-stupstvo Kastavsko odlučilo je već u svojoj redovitoj sjednici od 2. aprila t. g., da se poduzme shodne korake, da se i dekanat i dekana sačuva Kastavskoj župi i župniku kako je to od predavnih vremena bivalo, i kako valja da bude. Odnosnu odluku občinskoga zastupstva dalo je već ob-ćinsko zastupstvo do znanja višim oblastim.

Ostavke talijanskih načelnika. Iz talijanskih listova doznajemo, da su u zadnje doba dva talijanska občinska na-čelnika položila svoju čast i to načelnik u Roču O. F. Fergaglia te načelnik u Miljah Fr. Cruciani.

Zastupstvo u Roču izabralo je no-vim načelnikom nekog Marka Zornadu, a u Miljah neizabraše jošte novoga načelnika.

U talijanskim obćinah Istre jesu na dnevnom redu ostavke obćinskih načelnika. Nekoji od njih odriču se iz sale i prkosa a drugi su na to prisiljeni radi nespo-sobnosti ili neurednosti.

Iz Voprlnca nam pišu: Trgo-diste vlade našeg obćinskog zastupstva primiće se kraju i za koji tjedan imat ćemo nove izbore. Izborne su listnice go-tovje i čim mine rok za reklame, biti će razpisani izbori. Kako će ti izbori proći — to se ne da unapried prorokovati. Jedno samo možemo konstatirati, da je nekomeu tjeseo pri srcu, te da si kani osjegurati svoju stolicu time, što je dao izkvariti listine i što jih neda obćinarom na pre-pis. Tko je taj „njelko“, — netreba valjda nitj spomenuti. Našemu načelniku začeln se občinska stolica već odavna tresti a sada reć bi, da je tako razklunana, da se boji, da se sruši. Nu našem je ta-mošnjemu narodu već odavna puklo pred očima, on je začeo čutići vladu načelni-kovu i uvidio napokon, da je barka stran-pulice zašla, pa je zato odlučio, da učini red u obćini i postavi joj na čelo muža, komu će više na srcu ležati dobrobit ob-ćine i naroda nego li dosadašnjem za-stupstvu i njegovom predstojniku. To nezadovoljstvo reć bi da i načelnik čuli, pa se složio sa odpadnikom Krstićem, nebi li mu ovaj pomogao da se uzdrži na obćinskoj stolici. Nadamo se, da će biti loše sreće. — Krstiću itak ide ljetos sve naopako i kud samo pokaže nos — tamo gotovo ruže ne cvatu.

Upozorujemo naše tamošnje rodoljube, da poduzmu svo dovoljena sredstva, da im dozvoli prepis listina, da učine uroke proti istim te da svi složno stupe na bi-raliste i izaberu zastupnicima muževe pošlene, ozbiljne, koji će obćinu dovesti u stanje blagostanja i učiniti jednom za uvijek konac svakoj smutnji i neredu u obćini.

Pišu nam iz Dubašnice: Ženska podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru na Dubašnici ne može da se pohvali oblatim novčanim prinosom, kako to njeke njezine sestrice mogu, jer narod naš na

otocima ne dodje lako do dobrih zasluba, k tome sliede jedna za drugom slabje go-dine i tako se uz najbolju volju ne može da daje, ali ipak ako i malo, a to od sreća. Dakako da bi se u tome više postiglo, kad bi medju nama sloze bilo, te bi mjestna gospoda više mara pokazala da odbor toli muške koli ženske podružnice u svom djelovanju podupiru. Nadamo se ipak, da će se naša učeća mladež, koja se nalazi po višim školama, zauzeti, te pri- pomoći da se tekom praznika kakva za-bava priredi, kako se to i prvih godina obitavalo, čemu se narod veseljem odaziva, a što olakšavalo posao odboru i narod osvješćivalo u narodnom duhu, te veselje i obilatije članovi svoje prinoso doprinasali. Medjutim nek se ipak znade da živimo i da rado doprinasamo ako i sićušan kamenčić — kad velikog nemo-zemo — narodnoj zgraditi. Evo imena prinosnica, koje su platile za 1901. po K 2: Gržetić Katica, Trinajstić Marija; po K 1: Radivoj Jelka; po 50 h: Maskulin Katica, Kraljić Ante, rođj. Skarpa; po 40 h.: Mužina Mare, Radić Adele, Šabalja Ma-rica, Šabalja Mare, Bogović Irma, Kraljić Franja, Radić Marica, Mičetić Marija, Skarpa Marica, Kraic Marica, Linardić Marija, Bogović Nikica, Mičetić Katica (Matinova), Kraic Katica, Vasilić Ivana, Filičić Ivana, Skarpa Ante, Cerentić Ma-rija, Mužina Katica, Malešić Marica, Kre-menić Marica, Bogović Marija Ivanova, Galatić Marica.

Iz Lanšća primili smo pritužbu, da se tamošnje županstvo ništa nebrine za javno zdravstvo. U pritužbi navadja se, da tamo vladaju ospice (robot) te da je mnogo obitelji time okuženih; ima slu-čajeva, gdje u obitelji svi leže. Pozivljemo ovim one, kojih se tiče, neka se pobrine za zdravlje svojih obćinara te neka vrše preuzete dužnosti.

Pišu nam iz Boljuna: U nedelju dne 11. maja t. g. obdržavati će se točno u 4 sata poslie podne u kući obć. gla-vara g. Jakova Buretića u boljunskom polju kbroj 137, glavna godišnja skupština ovdješnje podružnice sv. Cirila i Metoda za Istru sa obćinim dnevnim redom. Od-bor molli članove i prijatelje podružnice za što obilniji posjet urečene skupštine.

Iz Opitije nam javljaju, da čist prihod bazara, koji se je obdržavao dne 12. i 13. pr. mj. iznasa kruna 22 hiljade i 750. Taj iznos namjenjen je gradnji bolnice, te se imade zahvaliti posebice odboru i svim onima, koji su mu na ruku išli, da se postignulo tako liepu svotu.

Iz drugih krajeva.
Imenovanje. C. kr. ministarstvo za bogostovje i nastavu imenovalo je gđjicu. Saviću Farozić, hćerku našeg Brsečanina g. Ivana Farozića c. kr. poštrog kontrolora u Trstu, definitivnom učiteljicom na c. kr. državnoj pučkoj školi u Trstu. — Naše iskrene čestitke!

Odlično priznanje. U hrvatskih listovih nalazimo ovo hvalevriedno priznanje o najnovijoj književnoj radnji našeg dičnog V. Cara - Emina: Najzanimivija literarna radnja, koja sada izlazi u „Viencu“, jest krasna i vrlo zanimiva novela Viktora Cara Emina „Kontesa Nina“, za koju se medju čitateljstvom, osobito ženskim, raz-vilo živo zanimanje. Priповiest opisuje istarsku ribarsku kćer, koja je dobila radi svoga grofovskog odabranika pridjev „Kon-tesa Nina“, a uz to prihvatilo je pjesnik odusevljeno prigodu, da nam oerta našu krsnu Istru i njeno burno more.

Čestitajmo srdačno prijatelju i zemljaku, želimo mu i dalnjih uspjeha na irnovitom putu. Nezaobravio ni našeg lista!

Krstić opet odsudjen! U tračan-skoj „Edinosti“ od dne 3. o. mj. čitamo pod naslovom „Prst božji“ koliko sliedi: Dne 1. o. mj. obdržavana bijaše pred ovdšnjim c. kr. kotarskim sudom u kaz-neničkom odjelu, kaznena razprava proti zlo-glasnomu talijanskomu agitatoru i hr-vatskomu odpadniku Ivanu Krstiću.

U neki broj svoga smravnoga lista uvrstio je Krstić jedan dopis iz Lupo- glave u Istri, u kojem je nepoznati dopis- nik klevetno oružnika postaje u Roču, da bijahu isti tobož nekoga dana pijani, te da radić uviek za hrvatsku narodnu stvar u Istri. U istom broju priobčio je Kr- štić „Otvoreno pismo“ na č. kr. zapov- jedništvo oružništva u Trstu, u kojem je klevetno spomenuo oružnika.

Usljed tog „Otvorenog pisma“ pu- zelo je zapovjedništvo oružništva iztragu, kojom se je dokazalo, da su navodi Kr- štićevi lažnjivi. Zapovjedništvo je tada obustavilo daljnju iztragu. Proti Krstiću i nepoznatom dopisniku bijaše pako uo- ložena prijava radi toga, što oklevetlaše oružnika.

Državno odvjetništvo odustalo je od progona Krstića radi zločina klevete te ga je tužilo u smislu novele kaznenomu zakonu (čl. III. zakona od 15. oktobra 1868) radi zanemarene pažnje sa priob- ćenjem rečenog dopisa.

Usljed toga obdržavana bijaše dne 1. maja proti Krstiću u razprava. Sudio je savjetnik G. Quarantotto, državno odvjetništvo zastupao je zamjenik drž. odvjet. G. Clarici, a tuženoga Kr- štića, branio je odvjetnik G. Savo.

Državni odvjetnik dokazivao je te- meljito s dokazi u ruci, da su svi Kr- štićevi navodi lažnjivi i bez svakog temelja, te je predložio, da se obtuženi odsudi u smislu navedenog zakona.

Odvjetnik Savo, dokazivao je, da je čin Krstićev kleveta, i da pošto je sam preuzeo odgovornost za dopis — može se predmjeti, da je sam sastavio dopis, te da se nemože govoriti o kakvom zanemarenju pažnje, i da se radi toga imalo Krstića tužiti radi zločina klevete.

G. Clarici izjavio je na to da je bilo doduše oružničko zapovjedništvo uo- ložilo prijavu radi zločina klevete proti Kr- štiću, i da proizlazi iz iztrage, da se je Krstić ogriješio o taj zločin, nu državno odvjetništvo da je imalo uzprkos tomu svoje osobite razloge, sio nije tužilo pred tršćanskom porotom radi zločina klevete, već kao urednika jedino radi prak- sruja zanemarenja dužne pažnje u smislu gornjega zakona.

Sudac si je na to pridržao, da pro- glasi odsudu drugog dana, t. j. dne 2. maja o podne. Odsudio je Krstića na jedan mjesec zatvora.

Sirotnašni Krstić! Pred nekoliko mje- seca pisao je u svojem listu i na tako navaljujući način, da se je čovjek morao pitati, zar nema za toga čovjeka tiskovnog zakona. I doista za Krstića nije postojao tiskovni zakon, jer mu je cenzura uvijek gledala kroz prste, te ga pustila, da na- pada poštene ljude i pošto je Krstić ra- čunao na to, da će ga porota riešiti, ako bi se tko usudio, da ga tuži. I u istinu nitko ga nije ižio. Ali napokom se je našao odvažan muž; g. Podmenik bio je prvi, koji je sa uspjehom tužio Krstića, kojega je, kako je čitateljima poznato, po- rotno sudište odsudio na tri mjeseca zatvora. I ne prodjose niti dva tjedna, te ga opet osudiše na jedan mjesec zatvora.

Sirotnašni Krstić. Još pred mjesec dana grozio se je Hrvatima pobjedonosno, da je došao konac njihovom gospodstvu na obćini Volosko-Opatijskoj a sve nje- gove sanje razbiše se o složnom izboru hrvatskih zastupnika u obćinsko vijeće i Krstić e compagna oslodaše dugim nosom.

Čemu se učimo odatle? Odatle se učimo, da je Krstića zapao prst božji, da je i njega stigla zaslužena plaća za nje- govo izdajstvo i rovaranje proti vlastitom bratu, proti vlastitom narodu. Tako se događa svakomu, koji izdaje svoju krv, svoj jezik; prije ili kasnije mora ga stići prst božji, a nadamo se, da to nije zadnja kazna Krstićeva, jer Bog je velik i ne plaća svake subote.

Glavna skupština družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, Riečki, Novi Listi, piše, da doznaje, da će se glavna skup-

ština ovoga našega zaslužnoga društva držati u Opatiji, dne 22. sv. mjeseca u 8 sata po podne, pak dodaje: Na kup- štinu pohrlit će predstavnici i odličniji ljudi hrvatskog i slovenskog naroda u Istri sa svih strana, te će skupština biti veoma dobro posjećena. Iza skupštine biti će komers i drugih zabava u domu druž- tva „Zora“.

Bilo bi željeti, da si ravnateljstvo taj zaključak čim prije priobči članovom ili podružnicam, jer nam je 22. maja pred vratim.

Američka vojna ladja „Chicago“ u Trstu. Dne 4. o. m. j. doplovila je u tršćansku luku iz Mjletaka vojna ladja sjevero američkih sdrženih država „Chi- cago“ u Trst, gdje će ostati nekoliko dana.

Neki častnici i mornari ove ladje došli su za boravka u Mjletih sa tamošnjim redarstvom radi noćnog izgrada u sukob. Talijanske oblasti odsudiše izgr- dnik e na zatvor, nu kraj ih pomilova, te ihjahu, pusteni na slobodu plativ nješto globe i odštete onim, koje za izgrada ra- niše.

Plivajući dock. Nekoji tršćanski brodovlasnici i poduzetnici kupiše ovih dana na Rieci od tamošnjeg društva plivajući dock, koji će biti za koji dan iz Rieke u Trst priveden. Taj dock sastoji iz dvih dielova; jedan je dugačak 60 a drugi 40-80 metara; široki su iznutra 17 metara; prvi dio može u svojoj nu- tarnosti podignuti težine za 2000 batava, a drugi za 1500 batava. Taj dock biti će usidren kod mula u novoj luci, gdje će vlasnici ustrojiti i mehaničku radionicu za popravak brodova.

Porinac novog parobroda. Dne 4. t. m. j. porinuše sa skvera sv. Marka u Trstu novi parobrod „Hrvat“ vlasništvo

ugarsko-hrvatskog parobrodarskog društva na Rieci. Novi parobrod jest u svemu jednak nedavno porinatom parobrodu „Magyar“ istoga društva.

Parobrod „Hrvat“ dug je 125 stopa englezkih, širok 19 stopa; nošiti će 270 batava. Strojev imati će 300 konjskih sila te će ploviti brzinom od 11 milja na sat. Novi parobrod moći će da ukra do 300 putnika; ploviti će uz istarsko-dalmatinsku obalu; biti će razsvietljen električnim svjetlom.

Nova željeznička pruga. Iz Beča dobio je zemaljski odbor istre. viest, da će biti otvorena prometu nova pruga Buje—Poreč, na novoj željeznici Trst—Poreč, dne 16. oktobra sv. god.

Trgovački odnošaji naše monar- hije s Rusijom. Na želju grofa Goluchow- skoga odaslao je generalni konzulat u Varšavi svoga činovnika Kazimira Pola u Beč, gdje je ovaj u mnogo posjećenoj skupštini austro-ruskoga trgovačkog društva u vrlo markantnom predavanju poticao industrijalce naše monarhije, neka upo- trebe vanredno pogodnu priliku, koja je sad nastala za izvoz iz naše monarhije u Rusiju. Dosele, reče on, imala je u Rusiji njemačka industrija monopol. Usljed po- litičkih događaja nastao je preokret, jer danas samo nerado kupuje ru-ki veletržac od Niemca, te nam Rusi danas pružaju ruku i zovu nas, tražeći, da dođemo osobno k njima. Nadalje treba osnovali novine u ruskom jeziku, koje će tamoš- njega trgovca upozorivati na austro-ugarsku robu. Varšavski su trgovci sli Niemaca i nastoje oko toga, da se uglavi austro- ugarsko-ruski trgovački ugovor. Neobhodno je potrebno, da se snize željeznički tarif, i a u austrijskom ministarstvu trgovine radi se o osnutku austro-ugarske trgovačke

agenture. Ujedno je bila izražena želja, da i industrija ove pole monarhije sudjeluje u toj akciji.

Gospodarske:
Usljedvanje mrava. U pivnicak i sobah mogu se mravi protjerati, ako se u pukotine i škulje nasipa soli, a sva drve- nina da se opere jakim solnom otopinom. A može se i ovako: spužva se namoči u oslađenu vodu i stavi onamo, gdje se mravi skupljaju. Ova se spužva više puta na dan stavlja u vruću vodu, a mravi od toga pogibaju. Vani se mravi protjeraju, ako se u gomilu metne stari sleđ ili da se nahije petroleja.

Dolazak vlakova u Pulu.
8 25 prije podne iz Cerovlja.
1— po podne osobni iz Trsta, Hrpelja, Divača, Rovinja, Rieka, Beča.
9 15 po podne osobni iz Trsta, Hrpelja.
11 40 po podne, brzi iz Trsta, Hrpelja, Divača, Rieka, Beča.

Prvo slovensko skladište pokusiva

Antona Černigoj

Trst

Via di Piazza Vecchia 1, u blizini Marozzi, **POSREDAVAJUĆI TRGOVCI ZA PULU I OSTALA**

Skladišta u Solovaru—Trst

Trgovina sa strojevnim priborom

Svaka je kombinacija nemoguća jer je pokušstvo iz prve ruke.

Sjećajte se narodnih društva!

Kao dobročinstvo

I kao potreba za svaku obitelj pokazuje se svaki dan više uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nijedna brižna gospodarica neka ne okleva dulje, da uvede ovu ugodnu, tečnu i zdravu kavu.

Nema dječje primjese, ni bolje naknade za zmatu kavu, gdje je ova letnički zabranjena.

Kathreiner-Kneippova sladna kava brava je samo u originalnim zamot- kama sa zaštitnim znakom „Zupnik Kneipp“. Otvoreno otvorena i prodava- nana ili inače zapakovana sladna kava nije nikada.

Kathreinerova.